

SANT GADGE BABA AMRAVATI UNIVERSITY

B.Sc. Part-I, Semester – I

Programme – UG

Name of Course – Marathi Compulsory

Sub Code : 1011

Total Lectures : 3 (Per Week)

प्रस्तावना

विद्यापीठ अनुदान आयोगाची मार्गदर्शक तत्वे आणि बदलत्या काळाचे आव्हाने ध्यानात घेऊन बी.एस.सी. भाग १ मराठी (अनिवार्य) या वर्गासाठी अभ्यासमंडळाने संपादित केलेले ‘ऋतुरंग’ हे पाठ्यपुस्तक आपल्या स्वाधीन करतांना आनंद होतो आहे.

अध्ययन - अध्यापन प्रक्रियेचा केंद्रबिंदु असलेला विद्यार्थी, त्यांच्या सर्वांगीण विकास साधण्याच्या दृष्टीने, विद्यार्थ्यांची ज्ञानार्जन क्षमता आणि मूल्यमापन प्रक्रिया या दोहोची सांगड घालण्याचा प्रयत्न या पाठ्यपुस्तकात केला आहे.

Course Outcome (प्रमुख साध्य)

भाषेच्या आकलनाबरोबरच विद्यार्थ्यांमध्ये समाजातील उच्चकोटीची मानवी मूल्ये वृद्धीगत व्हावी, राष्ट्रीय एकात्मता, सामाजिक बांधिलकी, मानुषता, राष्ट्रप्रेम, राष्ट्रभक्ती, वैज्ञानिक दृष्टिकोन, पर्यावरण संरक्षण - संवर्धन, भूतदया इत्यादीची पेरणी व्हावी, विद्यार्थ्यांची मातृभाषा आणि वाङ्मयविषयक अभिरुची वाढीला लागावी, त्यांना दर्जेदार व व्यवसायभिमुख शिक्षण मिळावे याकरिता केंद्र सरकारच्या मानव संसाधन आयोगाने जी ध्येय धोरणे निश्चित केली आहेत त्या अनुषंगाने हा अभ्यासक्रम, नवीन शैक्षणिक धोरणाच्या परिप्रेक्ष्यात, निश्चित करण्याचे धोरण संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठाने अत्यंत विचारपूर्वक स्वीकारलेले आहे.

Course Specific Outcome (प्रामुख्याने साध्य)

मराठी भाषा हा केवळ शिकण्याचा आणि शिकविण्याचाच विषय नाही तर ते आत्मप्रकटीकरणाचे एक प्रभावी माध्यम आहे. तसा व्यक्तिमत्त्व घडविणारा तो संस्कारही आहे. बहुविध अंगाने तो व्हायला हवा. त्याबरोबरच भाषेच्या सर्वांगीण अभ्यासाची दिशा विद्यार्थ्यांना सूचित व्हावी, साहित्यसरितेतील विविध वाङ्मय प्रकाराची आणि प्रवाहाची ओळख व्हावी हा उद्देश प्रामुख्याने ठेवला आहे.

Employability Potential of the Course (रोजगार निर्मिती क्षमता)

विद्यार्थ्यांच्या भविष्याच्या संदर्भात सकारात्मक विचार करून अभ्यासक्रम तयार करण्यात आला आहे. परिक्षेतील विविध प्रश्न व त्यांच्या परिणामाची तसेच मराठी साहित्याचा उगम आणि वाटचालीची जाण व्हावी यादृष्टीने प्राचीन - मध्ययुगीन आणि अर्वाचीन साहित्यातील निवडक वेचे या पाठ्यपुस्तकात समाविष्ट केले असून कथा, कविता, वैचारिक लेख, आत्मचरित्र, निबंध इत्यादी वाङ्मयप्रकारातील प्रातिनिधिक उतारे व दर्जेदार कविता निवडण्याचा प्रयत्न केला आहे.

विद्यार्थ्यांचा फायदा

या अभ्यासक्रमामागची महत्वपूर्ण भूमिका म्हणजे विद्यार्थ्यांचे सशक्त भविष्य तसेच त्यांची आयुष्याकडे बघण्याची सकारात्मक भूमिका निर्माण व्हावी आणि विद्यार्थ्यांना त्यांचे ध्येय प्राप्त करता येऊन नोकरी, व्यवसाय यामध्ये तो भक्कमपणे उभा राहून आपल्या विकासाबरोबर समाजाचाही विकास होऊन त्याचाही फायदा व्हावा. त्याचबरोबर या अभ्यासक्रमातून त्यांच्यात सकारात्मकता निर्माण व्हावी, हाही उद्देश आहे.

कौशल्य संवर्धन मॉड्युल (Skill Enhancement Module)

विद्यार्थ्यांनी प्रसिध्द साहित्यिकांची प्रत्यक्ष मुलाखत घेऊन साहित्य निर्मितीच्या प्रेरणा जाणून घेणे. व त्याद्वारे साहित्यिकांच्या साहित्याचे विश्लेषण करणे. यावर आधारीत प्रकल्प तयार करूण मुलाखत देणे.

बी.एस.सी. (भाग१)

विषय - मराठी अनिवार्य

सत्र १ ले

गद्य

१. पाखाला बाळास पांगुरवाणे	- म्हाइंभट
२. गाडगे बाबांनी शाला दिली	- सीमा साखरे
३. ... आणि गहुली झाली माऊली	- प्रकाश राठोड
४. रद्दी	- विलास अंभोरे
५. नियतीच्या विक्राळ जबड्यात !	- सिंधुताई सपकाळ
६. अन्वरशा फकीर	- मधुकर वाकोडे

पद्य

१. संतवाणी	अ - संत ज्ञानेश्वरांचे अभंग	- घनु वाजे घुणघुणा
	ब - संत तुकारामाचे अभंग	- टिळा टोपी उंच दावी
२. विद्यार्थ्यांप्रत		- केशवसुत
३. सुख		- बबन सराडकर
४. विश्वशांती		- दिनेश काळे
५. बाप		- प्रमोद गारोडे

व्यावहारिक मराठी

१. व्यावहारिक मराठी - स्वरूप आणि भूमिका
२. भाषिक संवाद व्यवहारांची मूलतत्वे

बी.एस.सी. (भाग१)

विषय - मराठी अनिवार्य

सत्र २ रे

गद्य

१. शिक्षण	— जोतीराव फुले
२. डॉ. पंजाबराव देशमुख	— वि.भि. कोलते
३. भारतीय संविधानाची विज्ञाननिष्ठा	— यशवंत मनोहर
४. कृष्णविवर	— जयंत नारळीकर
५. लापड	— गणेश चव्हाण
६. ग्रामगीतेतील अस्पृश्यता निर्मूलन विचार	— सिंधू मांडवकर

पद्य

१. संतवाणी	अ - संत मुक्ताबाई	— मुंगी उडाली आकाशी
	ब - संत रामदास	— निश्चयाचा महामेरु
२. आजोबा		— विनायक पवार
३. मलाला युसुफझाई		— विष्णू सोळंके
४. हुंकार		— अनिल काळबांडे
५. विज्ञानयुग		— आ.य.पवार

व्यावहारिक मराठी

१. मराठी भाषा आणि प्रसारमाध्यमे	- डॉ.सर्जनादित्य मनोहर
२. जाहिरातीची लेखन कौशल्ये	- प्रा. वैशाली कार्लेकर

अभ्यासक्रम व गुण विभागणी

गद्य	— एकूण गुण १५
पद्य	— एकूण गुण १५
व्यावहारिक मराठी	— एकूण गुण १०

कौशल्य संवर्धन मॉड्युल (Skill Enhancement Module)

— व्यावहारिक मराठीच्या अभ्यासक्रमावर प्रकल्प तयार करणे व त्यावर प्रत्यक्ष मुलाखत	— एकूण गुण १०
---	---------------

गद्य व पद्य विभाग

प्रश्न १ ला : वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न (गद्य गुण ५ अ पद्य गुण ५) सर्व प्रश्नांना समान गुण	— एकूण गुण १०
--	---------------

गद्य विभाग

प्रश्न २ रा : लघुत्तरीप्रश्न — कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा १०	— एकूण गुण
---	------------

पद्य विभाग

प्रश्न ३ रा : लघुत्तरीप्रश्न — कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा १०	— एकूण गुण
---	------------

व्यावहारिक मराठी

प्रश्न ४ था : कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा १०	— एकूण गुण
--	------------

व्याख्यानांचे वितरण (Distribution of Lectures)

Unit	No of Lectures
१) गद्य	१६
२) पद्य	१४
३) व्यावहारिक मराठी (Skill Enhancement Module)	१०
४) कौशल्य संवर्धन मॉड्युल (Skill Enhancement Module)	10